

JORDI PLANAS I MARESMÀ.

"Propietaris organitzats. Estudi de la Cambra Agrícola del Vallès (1901-1935)". Estudis de Granollers i del Vallès Oriental. Ajunt. de Granollers, 1991.

El llibre "Propietaris organitzats. Estudi de la Cambra Agrícola del Vallès (1901-1935)", del qual és l'autor Jordi Planas i Maresma, respon a un desig llargament manifestat de tractar el període d'inici de segle fins al moment d'esclatar la Guerra Civil, des de diferents angles, i en aquest cas en l'estudi del camp català. El treball abasta l'estructura econòmica; la conflictivitat al camp i l'associacionisme; l'evolució de la subdelegació de l'Institut Català de Sant Isidre a Granollers i l'Associació de Propietaris del Vallès; la fundació de la Cambra del Vallès, el seu funcionament i l'articulació amb altres organismes i també la seva dissolució. L'estudi analitza diversos aspectes de pre-guerra perllongats en molts casos durant el conflicte. A més, es forneix d'unes conclusions i d'un extens apèndix que, juntament amb les fonts i la bibliografia que figuren a la part final del llibre, justifiquen les aportacions expressades i possibiliten la comparació amb dades d'altres comarques.

De les diverses aportacions fetes per l'autor,

sobresurt la manera com les dificultats agràries de les darreries de segle XIX van provocar la doble mobilització de la petita pagesia i la dels gran propietaris, i com, en el cas del Vallès Oriental, aquests darrers foren els membres més actius per acabar amb la crisi. També, la continuïtat en la presència i el control dels grans propietaris en els organismes agraris, iniciada a la Subdelegació de l'Institut Agrícola Català de Sant Isidre (IACSI), l'any 1853, i acabada amb l'Associació de propietaris del Partit de Granollers (APPG), el 1935. Borja de Riquer ja assenyala en el pròleg del llibre: "El plantejament teòric d'aquestes associacions agrícoles serà falsament apolític i suposadament interclassista, perquè la seva praxi real fou evidentment política i, fins i tot, partidista, com ho demostra la clara vinculació de la Cambra del Vallès a la Lliga Regionalista". En efecte, Jordi Planas demostra a través de les activitats de la Cambra, la seva clara actuació com a grup de pressió i posa de manifest les crítiques molt fortes dels anys 1913 i 1914 per la seva activitat política clarament partidista.

Hi ha, però, altres aspectes destacables: les activitats de la Cambra en la divulgació de coneixements tècnics agrícoles o les excursions i els assaigs en el camp experimental, fets que obliguen a entendre que va fer una tasca important de divulgació dels avanços agrícoles i, per tant, en la modernització agrícola. I és que com també diu l'autor: "Per sortir de la crisi finisecular era necessari promoure la tecnificació i l'especialització dels conreus per tal que fossin més competitius". També cal assenyalar les aportacions fetes per Planas a través de les dades que demostren com la Lliga s'imposà als pobles rurals vallesans, mitjançant la CAOV, i com aquest caciquisme catalanista s'enfrontà amb les postures liberals granollerines, rivals polítics en les conteses electorals. No serà pas aquí on calgui recordar les bones maneres amb què investiga Jordi Planas. Aquest historiador ja ens té acostumats al rigor i a la precisió de les dades, i amb aquest treball ens amplia una part important de la història comarcal i del país a través d'una investigació que mereix un ampli ressò, com ja ha obtingut la síntesi feta per l'autor i apareguda en el número 25 de la revista "Recerques".

Joan Garriga i Andreu.

